

FRA paziņojums presei
Vīnē, 2022. gada 8. jūnijā

Sociālo tiesību stiprināšana – ES atvaseļošanās atslēga pēc Covid-19

Pandēmija izraisīja nepieredzētu ES finansiālo atbalstu Covid-19 ietekmes uz sociālo sfēru mazināšanai. Daudziem ES iedzīvotājiem, tostarp īpaši neaizsargātajiem, piekļuve veselības aprūpei, bērnu aprūpei, izglītībai un internetam bija ierobežota. Tas ir izraisījis pārmērīgu mirstību, nabadzību, bezdarbu un sociālo atstumtību. FRA 2022. gada ziņojumā par pamattiesībām ir atspoguļota pandēmijas plašā ietekme uz sociālajām tiesībām. Tajā arī izklāstīti ierosinājumi, kā novērst pieaugošo nevienlīdzību un sabiedrības kohēzijas apdraudējumu.

“Reakcija uz Covid-19 pandēmiju un karu Ukrainā demonstrē, kā Eiropas Savienība sevi pierāda, saskaroties ar krīzēm,” saka FRA direktors [Michael O’Flaherty](#). “ES rīcībai un finansējumam var būt un ir būtiska ietekme, īpaši tad, ja tas ir saistīts ar attiecīgajiem juridiskajiem pienākumiem un politiskajām saistībām aizsargāt cilvēku sociālās tiesības. Tikai efektīva līdzekļu izmantošanas uzraudzība palīdzēs valdībām nodrošināt tiesībām atbilstošu atgūšanos no pandēmijas. Tā arī palīdzēs tām pielāgot finansētos pasākumus, lai pietiekami novērstu cilvēku, īpaši jau visvairāk skarto personu — bērnu un jauniešu — sociālo neaizsargātību.”

FRA [2022. gada Ziņojumā par pamattiesībām](#) ir atspoguļoti cilvēktiesību aizsardzības sasniegumi un nepilnības ES pēdējā gada laikā. Tā [galvenajā sadaļā](#) ir aplūkota pandēmijas ietekme uz cilvēku sociālajām tiesībām, piemēram, izglītību, nodarbinātību un veselības aprūpi. Tajā ir pievērsta uzmanība bērnu, jauniešu, vecāku cilvēku, cilvēku ar invaliditāti un citu neaizsargātā situācijā esošu cilvēku piedzīvotajam. Pievērsta arī uzmanība tam, kā ES valstis plāno izmantot 724 miljardus eiro no ES finansējuma, kas paredzēts atvaseļošanai no pandēmijas, lai veicinātu sociālās tiesības.

Virzoties uz priekšu, valdībām būtu jāiesaista valstu cilvēktiesību vai līdztiesības iestādes, lai uzraudzītu, vai ES finansētajos atvaseļošanas pasākumos tiek ievērotas pamattiesības. Tām galvenokārt būtu jācenšas:

- īstenot pandēmijas visvairāk skarto cilvēku sociālās tiesības;
- izvērtēt un vajadzības gadījumā pielāgot ES finansētos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ar tiem tiek ievērotas un veicinātas sociālās tiesības;
- nodrošināt, ka ES atvaseļošanas līdzekļu izmantošana nav pretrunā ar ES Pamattiesību hartu un ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (CRPD).

Citi galvenie 2021. gada pamattiesību jautājumi:

- **Bērnu tiesības** — pandēmija turpināja negatīvi ietekmēt bērnu labklājību un izglītību. Daudzi ir cietuši, galvenokārt bērni no nelabvēlīgas vides, un tādējādi viņi ir bijuši pakļauti lielākam nabadzības un atstumtības riskam. Pirmā [ES stratēģija bērnu tiesību jomā līdz ar Eiropas Garantiju bērniem](#) bija nozīmīgs atskaites punkts, kura mērķis bija stimulēt centienus veicināt un aizsargāt visu bērnu tiesības. ES valstīm būtu jānodrošina, ka to valsts rīcības plāni atbilst stratēģijas un garantijas mērķiem.
- **Migrācija** — ar pamattiesībām saistītās problēmas pie robežām turpinājās. Migranti saskārās ar vardarbību vai tika aizraidīti prom pie ES sauszemes robežām; jūrā gāja bojā vairāk nekā 2000 migrantu. ES valstīm būtu jāveic efektīva un neatkarīga robežu uzraudzība, lai novērstu tiesību pārkāpumus. Pieauga to bērnu skaits, kuri meklē patvērumu, tostarp nepavadīti bērni, un valstu pārvaldes iestādēm viņiem jāpievērš īpaša uzmanība.
- **Rasisms** — pandēmija vēl vairāk veicināja diskrimināciju, naida noziegumus un īpaši naida runu tiešsaistē pret migrantiem un etniskajām minoritātēm. Pamatojoties uz [ES rasisma apkarošanas rīcības plānu](#), 2020. gadā lielākā daļa ES valstu pieņēma vai turpina izstrādāt valsts rīcības plānus rasisma un etniskās diskriminācijas apkarošanai. Lai centienus pastiprinātu, ES valstīm būtu jānodrošina naida noziegumi, jāveicina ziņošana un vairāk jāatbalsta

cietušie. Tas ietver arī rīcības plānu un stratēģiju īstenošanu, izmantojot uz informāciju balstītu uzraudzību.

Ziņojumā apkopoti un analizēti nozīmīgākie sasniegumi cilvēktiesību jomā ES 2021. gadā. Tas ietver [rīcības priekšlikumus](#), kas attiecas uz ES Pamattiesību hartu un tās izmantošanu dalībvalstīs; līdztiesību un nediskriminēšanu; rasismu un ar to saistīto neiecietību; romu iekļaušanu un līdztiesību; patvērumu, robežas un migrāciju; informācijas sabiedrību, privātumu un datu aizsardzību, bērnu tiesības; tiesu iestāžu pieejamību un CRPD īstenošanu.

Lai saņemtu plašāku informāciju, lūgums sazināties: media@fra.europa.eu / tālr.:

+43 1 580 30 653